

ADAPTACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA. CURSO 2019/2020

CENTRO: IES FERROL VELLO
MATERIA: LINGUA GALEGA E LITERATURA
DEPARTAMENTO: LINGUA GALEGA E LITERATURA
DATA: 3 DE XUÑO DE 2020

Instrucións do 27 de abril de 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento do terceiro trimestre do curso académico 2019/20, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia.

ÍNDICE

1. Estándares de aprendizaxe e competencias imprescindíbeis

- a. 1º de ESO
- b. 2º de ESO
- c. 3º de ESO
- d. 3º de ESO – PMAR
- e. 4º de ESO

2. Avaliación e cualificación

3. Metodoloxía e actividades do 3º trimestre (recuperación, reforzo, repaso e, no seu caso, ampliación)

4. Información e publicidade

Estándares de aprendizaxe e competencias imprescindíbeis para 1º de ESO

Criterio de avaliación	Estándar de aprendizaxe
Extraer a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais sinxelos dos ámbitos social e educativo, e seguir instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	LGB1.1.1. Comprende e interpreta a intención comunicativa de textos orais sinxelos (noticias de actualidade). (CCL, CAA)
	LGB1.1.2. Traslada a información relevante ou a idea xeral de textos sinxelos a resumos. (CCL, CAA)
	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os datos máis relevantes en textos orais do ámbito social e académico. (CCL, CAA)
	LGB1.2.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía. (CCL, CAA)
Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, as estratexias necesarias para realizar exposicións orais planificadas e participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas.	LGB1.5.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e visualmente atractivas. (CD, CCL, CSIEE)
Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia correcta, recoñece os erros de produción oral propia e allea e propón solucións para melloralas. (CCL, CAA)
	LGB1.6.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia da lingua galega. (CAA)
Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das 7 vogais, n velar, fonema fricativo palatal xordo). (CCL)
Aplicar técnicas de análise do contido e estratexias de lectura comprensiva.	LGB2.1.1. Utiliza técnicas de análise e síntese do contido: subliñados, esquemas e resumos. (CCL, CAA)

	LGB2.1.4. Busca o léxico descoñecido en dicionarios, analiza a forma da palabra ou deduce o significado polo contexto. (CCL, CAA)
	LGB2.1.6. Busca información para ampliar e completar o contido das mensaxes a través de distintos recursos: xornais, revistas, libros, enciclopedias, buscadores de internet. (CCL, CCA, CD)
Comprender, interpretar e sintetizar textos da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado: mensaxes electrónicas ou de móbil e normas e instrucións de uso.	LGB2.2.1. Comprende, interpreta e sintetiza o contido de textos propios da vida cotiá: mensaxes electrónicas ou de móbil, de correo electrónico, normas e instrucións de uso. (CCL, CSC)
Comprender, interpretar e sintetizar escritos do ámbito educativo do alumnado, especialmente, textos descritivos, narrativos e expositivos sobre as distintas materias curriculares: webs educativas, e información de dicionarios e enciclopedias en distintos soportes.	LGB2.4.1. Comprende, interpreta e sintetiza textos propios da vida académica: webs educativas, información de dicionarios, glosarios e enciclopedias en distintos soportes. (CCL, CAA, CD, CSC)
	LGB2.4.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe guiadas, con progresiva autonomía. (CCL)
Utilizar de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	LGB2.5.1. Usa de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita. (CCL, CAA, CD)
Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto. (CCL)
	LGB2.7.3. Utiliza recursos das TIC para rexistrar a voz. (CCL, CD)
Planificar, producir e revisar o escrito co fin de producir textos adecuados, coherentes, cohesionados e correctos gramaticalmente.	LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos esenciais para a cohesión das ideas: conectores textuais básicos, concordancias dentro do sintagma nominal e dentro do sintagma verbal. (CCL)
	LGB2.8.4. Puntúa o texto en relación coa organización oracional e a forma do

	<p>texto (os parágrafos e a distribución e organización das ideas expresadas). (CCL)</p> <p>LGB2.8.5. Revisa o texto con respecto ás normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas. (CCL, CD)</p>
<p>Producir, en formato papel ou dixital, textos sinxelos propios da vida cotiá e das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.</p>	<p>LGB2.9.1. Produce textos propios das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil. (CCL, CD, CSC)</p>
<p>Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre as tarefas e aprendizaxes realizadas.</p>	<p>LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos descritivos, narrativos e expositivos propios da vida académica, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre tarefas e aprendizaxes realizadas. (CCL, CD)</p>
<p>Producir textos de distintos xéneros: descrições, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.</p>	<p>LGB2.12.1. Produce textos de distintos xéneros: descrições, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos. (CCL)</p>
<p>Usar, con progresiva autonomía, as TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) para planificar, revisar e mellorar a presentación dos escritos.</p>	<p>LGB2.13.1. Utiliza, con progresiva autonomía, as funcións básicas dun procesador de textos para organizar os contidos e mellorar a presentación. (CCL, CD)</p>
<p>Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.</p>	<p>LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación. (CCL)</p>
<p>Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.</p>	<p>LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega. (CCL, CAA)</p>
<p>Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta en calquera soporte, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.</p>	<p>LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística relativa á clase de palabras e normativa en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta. (CCL, CD)</p>

Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.4.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. (CCL)
Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.5.1. Analiza e usa correctamente a puntuación de acordo coa cohesión textual. (CCL)
Coñecer as regras de concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para elaborar enunciados cun estilo cohesionado e correcto.	LGB3.9.1. Producir textos orais e escritos de diferentes xéneros, usando as regras de concordancia. (CCL, CAA)
Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo, valorar positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso na literatura de tradición oral e no xénero humorístico. (CCL)
	LGB4.1.4. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música, xogos) en lingua galega adaptados á súa idade. (CCL, CD, CCEC)
Ler, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, procurando assimilar os trazos estéticos xerais que definen cada texto.	LGB5.1.1. Le, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, e asimila os trazos estéticos xerais que definen cada texto. (CCL)
Comparar textos literarios e non literarios e diferenciar textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	LGB5.2.1. Compara textos literarios e non literarios e describe as súas diferenzas e similitudes. (CCL)
	LGB5.2.2. Diferencia textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais. (CCL)
Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións de poemas	LGB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente, fai audicións de poemas

recitados ou cantados, sinalar a temática ou temáticas abordadas e describir os valores estilísticos dos textos.	recitados ou cantados, sinala a temática ou temáticas abordadas e describe os valores estilísticos dos textos. (CCL)
Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñecer a funcionalidade dos elementos formais básicos.	LGB5.4.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñece a funcionalidade dos elementos formais básicos. (CCL)
Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e apreciar os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.	LGB5.5.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e aprecia os seus compoñentes e procedementos máis relevantes. (CCL)
Escribir textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	LGB5.6.1. Escribe textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula. (CCL, CCEC)
Familiarizarse, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	LGB5.8.1. Familiarízase, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo. (CCL, CD)
<p>*Ao se considerar a materia de Lingua e Literatura unha materia con contidos progresivos, os estándares mínimos e criterios de avaliación desenvólvense e corresponden ás tres avaliacións do curso académico.</p> <p>Caso de que algún deses estándares se circunscriba a un trimestre en concreto, será marcado nunha cor diferente de acordo coa seguinte chave: cor azul – primeiro trimestre; cor verde – segundo trimestre; cor vermello – terceiro trimestre.</p>	

Estándares de aprendizaxe e competencias imprescindíbeis para 2º de ESO

Criterio de avaliación	Estándar de aprendizaxe
Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais) (CCL, CAA)
	LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos. (CCL, CAA)
Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo. (CCL, CAA)
	LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía. (CAA)
Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria). (CCL, CSC)
	LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal. (CCL, CSC, CSIEE)
Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas. (CCL)
	LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións. (CSC, CAA)
Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece

<p>amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela</p>	<p>os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas. (CCL, CAA)</p> <p>LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega. (CAA)</p>
<p>Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.</p>	<p>LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. (CCL, CSC)</p> <p>LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). (CCL)</p> <p>LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado. (CCL)</p>
<p>Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.</p>	<p>LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións. (CD, CAA, CSIEE)</p> <p>LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente. (CD, CCL, CSC)</p>
<p>Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.</p>	<p>LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas. (CCL, CSC)</p>
<p>Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.</p>	<p>LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves. (CAA)</p>
<p>Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.</p>	<p>LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas. (CCL, CAA)</p>

	LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións. (CCL, CAA)
	LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas. (CCL)
	LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet. (CCL, CAA)
Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias) (CCL, CSC)
Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias. (CCL, CAA, CD)
Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos discursos orais e escritos. (CCL, CCA)
	LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital. (CCL, CD, CAA)
	LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo. (CCL, CD, CAA)
Ler en voz alta co dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.

	(CCL)
	LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz. (CCL, CD)
Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto. (CCL)
	LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas). (CCL)
	LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas. (CCL)
	LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores. (CCL, CD)
Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros. (CCL, CD, CSC)
Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares. (CCL, CD)
Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições.	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos. (CCL, CD)
	LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido. (CCL)
Valorar a escritura como fonte de aprendizaxe e como unha forma de	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de

comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.	texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos. (CCL, CD)
Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa. (CCL, CCC)
Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega. (CCL, CAA)
Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística relativa á clase de palabras e normativa en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta. (CCL, CD)
Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. (CCL)
	LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos. (CCL)
Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual. (CCL)
Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos. (CCL, CAA)
	LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade. (CCL, CAA)
Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso na literatura de tradición oral e no xénero humorístico. (CCL)

	LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego. (CCL, CSC)
	LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural. (CCL, CSC)
Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega. (CCL, CSC)
Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno. (CCL, CSC)
Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos. (CCL)
	LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios. (CCL)
Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.	LGB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos. (CCL)
Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis	LGB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables:

salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais. (CCL)
Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e recoñecer os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	LGB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros. (CCL)
Comparar textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	LGB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. (CCL)
	LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. (CCL)
Servirse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes. (CCL, CD)
<p>*Ao se considerar a materia de Lingua e Literatura unha materia con contidos progresivos, os estándares mínimos e criterios de avaliación desenvólvense e corresponden ás tres avaliacións do curso académico.</p> <p>Caso de que algún deses estándares se circunscriba a un trimestre en concreto, será marcado nunha cor diferente de acordo coa seguinte chave: cor azul – primeiro trimestre; cor verde – segundo trimestre; cor vermello – terceiro trimestre.</p>	

Estándares de aprendizaxe e competencias imprescindíbeis para 3º de ESO

Criterio de avaliación	Estándar de aprendizaxe
Comprender e interpretar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, o datos relevantes de textos orais dos medios de comunicación audiovisual.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa e a estrutura de textos orais propios dos medios de comunicación audiovisual (entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes). (CCL)
	LGB1.1.2. Interpreta textos orais e traslada a información relevante a esquemas ou resumos. (CCL)
Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	LGB1.2.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes, crónicas. (CCL, CAA)
Comprender, interpretar e valorar textos orais expositivos e argumentativos.	LGB1.3.1. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto oral expositivo ou argumentativo, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais. (CCL)
Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	LGB1.8.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves. (CAA)
	LGB1.8.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas ou formais respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das 7 vogais, n velar, fonema fricativo palatal xordo). (CCL)
Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou académica.	LGB1.9.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión. (CCL, CSC, CSIEE, CCEC)
Aplicar técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e	LGB2.1.1. Usa técnicas de síntese do contido dos textos: subliñados,

crítica de textos.	esquemas, resumos. (CCL, CAA) LGB2.1.3. Busca e asimila o significado de palabras do rexistro formal e incorpóraas progresivamente ao seu vocabulario. (CCL, CAA)
Comprender e interpretar textos de carácter académico, especialmente os expositivos e explicativos: enciclopedias, webs educativas e outros materiais de consulta.	LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios do ámbito académico, especialmente os expositivos e explicativos elaborados a partir da información obtida nas bibliotecas. (CCL, CAA) LGB2.4.2. Consulta fontes xerais (enciclopedias) e especializadas (monográficos e webs temáticas) para ampliar a información e mellorar o coñecemento da mensaxe. (CCL, CAA, CD)
Identificar o tema, os subtemas e a estrutura comunicativa dos textos expositivos e explicativos.	LGB2.5.2. Identifica a estrutura comunicativa das mensaxes escritas e a intención do emisor. (CCL)
Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión, intervencións en foros.	LGB2.9.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos da vida cotiá ou das relacións sociais, segundo os modelos propostos na aula: convocatorias, actas de reunións, intervencións en foros. (CCL, CSC, CD)
Planificar producir e revisar textos con adecuación, coherencia, cohesión e con respecto polas normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.	LGB2.12.1. Planifica a composición dos escritos en función do tipo de texto e da situación comunicativa para redactar textos adecuados, coherentes e ben cohesionados. (CCL, CAA) LGB2.12.3. Consulta fontes de información en distintos soportes para seleccionar contidos relevantes que posteriormente reelaborará e incorporará ao seu escrito. (CCL, CAA, CD) LGB2.12.4. Utiliza o rexistro lingüístico adecuado en función da situación comunicativa e do ámbito de uso. (CCL, CSC)
Utilizar as TIC para organizar os contidos, mellorar a presentación e	LGB2.13.1. Usa as TIC (procesadores de textos, correctores ortográficos)

corrixir as producións escritas.	para organizar os contidos, mellorar a presentación e facilitar a corrección dos textos escritos. (CCL, CD)
Recoñecer e explicar os valores de léxico temático e da fraseoloxía. A xustiza e as leis, ecoloxía, prensa, mundo dixital.	LGB3.1.1. Selecciona o léxico e as expresións axeitadas en contextos comunicativos de uso formal da lingua. (CCL, CAA)
Aplicar os coñecementos sobre as distintas categorías gramaticais na elaboración de textos escritos e orais. Formas nominais, perífrases, adverbios, preposicións, locucións adverbiais e prepositivas, conxuncións e interxeccións.	LGB3.2.1. Produce textos orais e escritos de diferentes xéneros cun correcto uso das distintas categorías gramaticais. (CCL, CAA)
Recoñecer e explicar os procedementos de creación de palabras e as posibilidades de combinación para crear novas palabras.	LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras. (CCL, CAA)
	LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación. (CCL, CAA)
Recoñecer e usar adecuadamente a fonética da lingua galega.	LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega. (CCL, CAA)
Usar progresiva, autónoma e eficazmente os dicionarios, as bibliotecas e outras fontes de consulta para resolver dúbidas e progresar na aprendizaxe.	LGB3.5.1. Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes, resolve as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe. (CCL, CD)
Aplicar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.6.1. Emprega textos orais e escritos e respecta as normas gramaticais. (CCL, CAA)
Analizar e usar correctamente a puntuación.	LGB3.7.1. Revisa os textos para puntuar correctamente. (CCL)
Sintetizar o contido e identificar a estrutura de textos. Elaborar producións propias segundo estes parámetros.	LGB3.10.1. Determina o tema, delimita a estrutura e identifica a progresión temática en producións propias e alleas. Elabora textos nos que ten en conta os parámetros anteriores. (CCL)

<p>Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo, apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a importancia da lusofonía e incorporar ferramentas en rede desta comunidade cultural.</p>	LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e amósase capaz de explicar a súa postura. (CCL, CSC)
	LGB4.1.2. Distingue entre bilingüismo e diglosia e aplica estes termos de forma axeitada á realidade galega. (CCL)
	LGB4.1.3. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e amósase capaz de explicar a súa postura. (CCL, CSC)
<p>Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega.</p>	LGB4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia. (CCL, CSC)
<p>Identificar e comprender o período da Literatura Galega medieval. Cantiga de Amigo, Cantiga de Amor, Cantiga de Escarnio, Xéneros menores.</p> <p>Identificar e comprender as distintas épocas e períodos da Literatura Galega. Cantigas de Santa María, prosa medieval, literatura dos Séculos Escuros e Ilustración, Prerrexurdimento, Rexurdimento - Rosalía de Castro-</p>	LGB5.1.1. Identifica as distintas épocas e períodos da Literatura Galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916. (CCL)
	LGB5.1.2. Comprende e explica razoadamente as distintas épocas e períodos da Literatura Galega desde a Idade Media ata 1916 e sinala os seus principais trazos característicos. (CCL)
<p>Seleccionar, ler autonomamente e comentar textos representativos da literatura galega da Idade Media e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico.</p> <p>Seleccionar, ler autonomamente e comentar textos representativos da literatura galega desde as Cantigas de Santa María a Rosalía de Castro. Relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e</p>	LGB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, textos representativos da Literatura Galega desde a Idade Media ata 1916 para a súa lectura. (CCL)
	LGB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos da Literatura Galega desde a Idade Media ata 1916, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente. (CCL)

sociolingüístico.	LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada, textos de obras da Literatura galega desde a Idade Media ata 1916, sinala os seus trazos característicos definitorios e relacións co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente. (CCL)
<p>Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e lecturas dramatizadas de textos representativos da literatura galega medieval.</p> <p>Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler dramatizadamente textos representativos da literatura galega desde as Cantigas de Santa María a Rosalía de Castro.</p>	LGB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da Literatura Galega desde a Idade Media ata 1916. (CCL)
<p>*Ao se considerar a materia de Lingua e Literatura unha materia con contidos progresivos, os estándares mínimos e criterios de avaliación desenvólvense e corresponden ás tres avaliacións do curso académico.</p> <p>Caso de que algún deses estándares se circunscriba a un trimestre en concreto, será marcado nunha cor diferente de acordo coa seguinte chave: cor azul – primeiro trimestre; cor verde – segundo trimestre; cor vermello – terceiro trimestre.</p>	

Estándares de aprendizaxe e competencias imprescindíbeis para 3º de ESO - PMAR

Criterio de avaliación	Estándar de aprendizaxe
Escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.	LCLB1.1.1. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.
	LCLB1.1.3. Resume textos, de forma oral, recollendo as ideas principais e integrándoas con claridade en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente.
Escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.	LCLB1.2.1. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.
	LCLB1.2.2. Interpreta e valora aspectos concretos do contido e da estrutura de textos narrativos, descritivos, expositivos, argumentativos e instrutivos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.
Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.	LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.
Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	LCLB2.2.2. Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados identificando a tipoloxía textual seleccionada, as marcas lingüísticas e a organización do contido.
Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.	LCLB2.5.1. Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas e estrutura) ou a forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación), e avalía a súa propia produción escrita ou a dos seus compañeiros e das súas compañeiras.

<p>Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.</p>	<p>LCLB2.6.3. Resume textos xeneralizando termos que teñen trazos en común, globalizando a información e integrándoa en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente, evitando parafrasear o texto resumido.</p>
<p>Valorar a importancia da escritura como ferramenta de adquisición das aprendizaxes e como estímulo do desenvolvemento persoal.</p>	<p>LCLB2.7.1. Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento.</p> <p>LCLB2.7.4. Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios.</p>
<p>Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos, utilizando a terminoloxía gramatical necesaria para a explicación dos usos da lingua.</p>	<p>LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.</p> <p>LCLB3.1.2. Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.</p>
<p>Interpretar adecuadamente os discursos orais e escritos tendo en conta os elementos lingüísticos, as relacións gramaticais e léxicas, a estrutura e a disposición dos contidos en función da intención comunicativa.</p>	<p>LCLB3.7.2. Identifica estruturas textuais (narración, descrición, explicación e diálogo), explica os mecanismos lingüísticos que as diferencian e aplica os coñecementos adquiridos na produción e na mellora de textos propios e alleos.</p>
<p>Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás súas afeccións, amosando interese pola lectura.</p>	<p>LCLB4.1.1. Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal.</p>
<p>Comprender textos literarios representativos da literatura da Idade Media ao Século de Ouro recoñecendo a intención do/da autor/a,</p>	<p>LCLB4.5.1. Le e comprende unha selección de textos literarios, en versión orixinal ou adaptados, e representativos da literatura da Idade Media ao</p>

relacionando o seu contido e a súa forma cos contextos socioculturais e literarios da época, identificando o tema, recoñecendo a evolución dalgúns tópicos e formas literarias, e expresando esa relación con xuízos persoais razoados.	Século de Ouro, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.
	LCLB4.5.2. Expressa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.
Consultar e citar adecuadamente fontes de información variadas, para realizar un traballo educativo en soporte impreso ou dixital sobre un tema do currículo de literatura, adoptando un punto de vista crítico e persoal, e utilizando as tecnoloxías da información.	LCLB4.7.2. Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos.
Comprender e interpretar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, o datos relevantes de textos orais dos medios de comunicación audiovisual.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa e a estrutura de textos orais propios dos medios de comunicación audiovisual (entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes).
Comprender, interpretar e valorar textos orais expositivos e argumentativos.	LGB1.3.1. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto oral expositivo ou argumentativo, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.
Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	LGB1.9.4. Realiza e explica resumos ou exposicións educativas sinxelas.
Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.10.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.
Aplicar técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	LGB2.1.1. Usa técnicas de síntese do contido dos textos: subliñados, esquemas e resumos.
Comprender e interpretar textos de carácter educativo, especialmente os expositivos e explicativos: enciclopedias, webs educativas e outros	LGB2.4.2. Consulta fontes xerais (enciclopedias) e especializadas (monográficos e webs temáticas) para ampliar a información e mellorar o

materiais de consulta.	coñecemento da mensaxe.
Identificar o tema, os subtemas e a estrutura comunicativa dos textos expositivos e explicativos.	LGB2.5.1. Interpreta o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas de textos expositivos e explicativos.
Ler en voz alta, de xeito fluído, e respectar os patróns fonéticos do galego.	LGB2.8.1. Le en voz alta, de xeito fluído e respecta a fidelidade ao texto.
Planificar producir e revisar textos con adecuación, coherencia, cohesión e con respecto polas normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.	LGB2.12.3. Consulta fontes de información en distintos soportes para seleccionar contidos relevantes que posteriormente reelaborará e incorporará ao seu escrito.
Utilizar as TIC para organizar os contidos, mellorar a presentación e corrixir as producións escritas.	LGB2.13.1. Usa as TIC (procesadores de textos e correctores ortográficos) para organizar os contidos, mellorar a presentación e facilitar a corrección dos textos escritos.
Aplicar os coñecementos sobre as distintas categorías gramaticais na elaboración de textos escritos e orais.	LGB3.2.1. Produce textos orais e escritos de diferentes xéneros cun correcto uso das distintas categorías gramaticais.
	LGB3.2.2. Identifica e explica os usos e valores das categorías gramaticais relacionándoas coa intención comunicativa e a tipoloxía textual.
Usar progresiva, autónoma e eficazmente os dicionarios, as bibliotecas e outras fontes de consulta para resolver dúbidas e progresar na aprendizaxe.	LGB3.5.1. Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes, resollen as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe.
Aplicar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.6.1. Emprega textos orais e escritos e respecta as normas gramaticais.
Analizar e usar correctamente a puntuación.	LGB3.7.1. Revisa os textos para puntuar correctamente.
Sintetizar o contido e identificar a estrutura de textos. Elaborar producións propias segundo estes parámetros.	LGB3.10.1. Determina o tema, delimita a estrutura e identifica a progresión temática en producións propias e alleas. Elabora textos nos que ten en conta os parámetros anteriores.

Recoñecer os principais elementos na orixe e formación da lingua galega, así como identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua desde os seus inicios ata 1916.	LGB4.4.1. Recoñece os principais elementos na orixe e formación da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.
	LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.
Identificar e comprender as distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.	LGLB5.1.1. Identifica as distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.
	LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente as distintas épocas e períodos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e sinala os seus principais trazos característicos.
Seleccionar, ler autonomamente e comentar textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.
Elaborar traballos individuais e/ou en grupo, nos que se describan e analicen textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente, nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.
Consultar fontes básicas de información e familiarizarse cos recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destas.	LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos básicos das TIC para a realización de traballos sinxelos e cita axeitada destes.
Localizar e interpretar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou imaxe satélite.	XHB1.1.1 Clasifica e distingue tipos de mapas e imaxes satélite.
	XHB1.1.2. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas.
Coñecer a organización administrativa e territorial de España.	XHB2.1.1. Distingue nun mapa político a distribución territorial de España: comunidades autónomas, capitais, provincias e illas.

Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.	XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.
Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas.	XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.
Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.	XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.
Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.	XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.
Comprender a significación histórica da etapa do Renacemento en Europa.	XHB3.6.1. Distingue modos de periodización histórica (Idade Moderna, Renacemento, Barroco, Absolutismo, etc.).
<p>*Ao se considerar a materia de Ámbito Lingüístico e Social unha materia con contidos progresivos, os estándares mínimos e criterios de avaliación desenvólvense e corresponden ás tres avaliacións do curso académico.</p> <p>Caso de que algún deses estándares se circunscriba a un trimestre en concreto, será marcado nunha cor diferente de acordo coa seguinte chave: cor azul – primeiro trimestre; cor verde – segundo trimestre; cor vermello – terceiro trimestre.</p>	

Estándares de aprendizaxe e competencias imprescindíbeis para 4º de ESO

Criterio de avaliación	Estándar de aprendizaxe
Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.
Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.6. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.
Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción de textos orais, de técnicas para aprender a falar en público e uso das TIC.	B1.9. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción de textos orais, de técnicas para aprender a falar en público e uso das TIC.
Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas	B1.10. Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas.
Valoración da lingua oral como un instrumento de aprendizaxe e de relación social.	B1.13. Valoración da lingua oral como un instrumento de aprendizaxe e de relación social.
Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.
Uso autónomo dos recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información complementaria.	B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información complementaria.
Uso de técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados,	B2.9. Uso de técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados,

coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).
Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.
Valoración da escritura como un instrumento de aprendizaxe, de relación social e enriquecemento persoal.	B2.14. Valoración da escritura como un instrumento de aprendizaxe, de relación social e enriquecemento persoal.
Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático. Formas de ser, o tempo cronolóxico, medos e arrepíos, arquitectura e urbanismo, o tempo meteorolóxico, viaxes e turismo, a xustiza e as leis, tempo de lecer.	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.
Recoñecemento e uso das formas verbais da lingua galega e das perífrases. O verbo.	B3.2. Recoñecemento e uso das formas verbais da lingua galega e das perífrases.
Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras.	B3.3. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras.
A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias (apertura das vogais de grao medio, o n velar ou a entoación).	B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias (apertura das vogais de grao medio, o n velar ou a entoación).
Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa. Relacións semánticas e cambios semánticos.	B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestión de uso (semántico e sintáctico) e de normativa.

Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega- Repaso acentuación, xénero e número, uso de b-v, repaso pronomes persoais, uso de h, algunhas terminacións.	B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica.	B3.7. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica.
Identificación e explicación dos trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.	B3.11. Identificación e explicación dos trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.
Adecuación dos textos en función do contexto, do tema e do tipo de texto.	B3.12. Adecuación dos textos en función do contexto, do tema e do tipo de texto.
Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo.
O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.	B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.
A lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.	B4.3. A lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.
Situación sociolingüística de Galicia. A presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados. Tendencias de evolución. Aplicado ao galego no primeiro terzo do século XX e ao periodo comprendido entre 1936 e os anos 90 do século XX.	B4.4. Situación sociolingüística de Galicia. A presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados. Tendencias de evolución.
Evolución da lingua galega e etapas da historia social da lingua. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes. A lingua galega entre 1916-1936. O galego desde a posguerra ata as dúas primeiras décadas da democracia.	B4.6. Evolución da lingua galega e etapas da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.
Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega desde 1916: a literatura das Irmandades, Grupo Nós,	B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.

<p>Castelao, Vangardas.</p> <p>A literatura do exilio, a narrativa de posguerra, a 1ª xeración da poesía de posguerra.</p>	
<p>Selección, lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega desde 1916: Irmandades, Grupo Nós, Castelao, Vangardas, o exilio, narrativa de posguerra e 1ª xeración de poetas de posguerra.</p>	<p>B5.2. Selección, lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.</p>
<p>Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde as Irmandades ás Vangardas. Textos, entre outros, de Cabanillas, Otero Pedrayo, Castelao, Manuel Antonio, Blanco-Amor, A.Cunqueiro, M.Ferrín, C.E.Ferreiro.</p>	<p>B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.</p>
<p>Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos literarios representativos da literatura galega do exilio e a posguerra.</p>	<p>B5.4. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos literarios representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.</p>
<p>Consulta de fontes de información variadas e de recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.</p>	<p>B5.5. Consulta de fontes de información variadas e de recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.</p>
<p>*Ao se considerar a materia de Lingua e Literatura unha materia con contidos progresivos, os estándares mínimos e criterios de avaliación desenvólvense e corresponden ás tres avaliacións do curso académico.</p> <p>Caso de que algún deses estándares se circunscriba a un trimestre en concreto, será marcado nunha cor diferente de acordo coa seguinte chave: cor azul – primeiro trimestre; cor verde – segundo trimestre; cor vermello – terceiro trimestre.</p>	

Avaliación e cualificación	
Avaliación	<p>Procedementos: a avaliación da materia será progresiva e continua, terase en conta a progresión do alumnado desde o comezo do curso até o seu fin.</p> <p>Tendo en conta a situación actual, avaliarase o uso das TIC na elaboración dos traballos, o interese por evitar prexuízos, o empeño en mellorar os usos lingüísticos e o manexo de dicionarios e páxinas de consulta dixital.</p> <p>Farase un seguimento semanal individualizado de todo o alumnado. Este seguimento estará coordinado polo titor ou titora, que informará as familias da progresión do estudantado do centro.</p>
	<p>Instrumentos: teranse en conta as probas escritas que se realizaran até o momento de se suspender a actividade lectiva presencial.</p> <p>Igualmente, teranse en conta as tarefas realizadas polo alumnado desde ese momento, sempre e cando estas beneficien os alumnos e alumnas.</p> <p>Para isto, seguiranse as anotacións no caderno do profesorado.</p> <p>O profesorado poderá mandar tarefas específicas de recuperación (ademais das tarefas diarias) e poderá realizar unha proba telemática oral.</p>
Cualificación final	<p>A cualificación final obterase tendo en conta a media aritmética das cualificacións da primeira e da segunda avaliación.</p> <p>Canto ás actividades de reforzo, repaso, recuperación e ampliación, teranse en conta sempre e cando beneficien o alumnado.</p> <p>A realización destas tarefas será imprescindible para a recuperación da materia, aínda que o profesorado poderá solicitar a realización doutros traballos específicos de recuperación.</p> <p>Estas actividades poderán sumar até 1 punto á cualificación media do estudantado, sempre e cando estivesen entregadas en tempo e forma e na súa totalidade.</p> <p>O estudantado deberá realizar as correccións que lle indique o profesorado cando as actividades non estean ben presentadas.</p>
Proba extraordinaria de setembro	<p>Aqueles alumnos e alumnas que non superen a materia na convocatoria ordinaria poderán presentarse a unha proba extraordinaria no mes de setembro.</p> <p>Esta proba avaliará os contidos mínimos esixíbeis impartidos na primeira e na segunda avaliacións de maneira presencial.</p>

	<p>A proba de setembro terá carácter escrito e presencial, a non ser que a situación sanitaria impida a súa realización.</p> <p>Neste caso, substituirase por unha proba oral a través de medios telemáticos.</p>
Alumnado de materia pendente	<p>O seguimento da materia de Lingua Galega e Literatura veuse realizando desde o comezo do curso escolar presencial.</p> <p>O alumnado contaba con boletíns de tarefas para repasar os contidos da materia pendente de cursos anteriores.</p> <p>Co cambio da situación, consideramos eses boletíns o instrumento de avaliación único da materia de Lingua Galega e Literatura pendente. Por tanto, non se realizarán probas escritas desta disciplina e o profesorado avaliará os alumnos e alumnas tendo en conta unicamente as tarefas que conteñen estes boletíns.</p> <p>En consecuencia, considerarase que un estudante supera a materia se entregou as actividades no prazo que fora indicado, se as actividades están feitas na súa totalidade e se estas están correctamente resoltas.</p> <p>No caso da proba extraordinaria de setembro, terá carácter escrito e presencial, a non ser que a situación sanitaria impida a súa realización.</p>

Metodoloxía e actividades do 3º trimestre (recuperación, repaso, reforzo, e no seu caso, ampliación)	
Actividades	<p>O profesorado de Lingua Galega e Literatura proporá diferentes tipos de actividades ao alumnado ao longo deste terceiro trimestre.</p> <p>Estas actividades intentarán ser variadas e atractivas, para implicar o alumnado no proceso de ensino-aprendizaxe nestas circunstancias tan especiais.</p> <p>Combinaranse actividades en liña, actividades lúdicas e didácticas e actividades de repaso, reforzo e ampliación da materia.</p> <p>Canto ás actividades de recuperación, considerarase que todas as actividades que se propoñan están encamiñadas á recuperación da materia (ao seren tarefas de repaso e reforzo).</p>
Metodoloxía (alumnado con conectividade e sen conectividade)	<p>Logo dun grande esforzo do equipo directivo e do departamento de Tecnoloxía, todo o alumnado do IES Ferrol Vello posúe os medios tecnolóxicos necesarios para a súa conectividade e para poderen continuar co curso académico por medios telemáticos.</p> <p>Por tanto, consideraremos que todo o alumnado está conectado (o cal non implica que estean a traballar de maneira diaria).</p> <p>Tendo en conta este feito, enviaranse tarefas a través da axenda virtual do instituto, do correo electrónico, da aula virtual do centro ou desde calquera plataforma educativa habilitada para este fin.</p>
Materiais e recursos	<p>Os principais recursos que utilizaremos para traballar neste trimestre serán os telemáticos.</p> <p>O alumnado de 1º e de 2º de ESO conta con ordenadores EDIXGAL e poderase traballar con libro dixital.</p> <p>O alumnado de segundo ciclo de ESO tamén foi fornecido de equipos informáticos, caso de que non os tiveran.</p> <p>Por tanto, usaremos estes medios para as teleclases (quer por WEBEX, quer a través de Google Meet ou Hangouts) e para as actividades prácticas en liña.</p> <p>A través da axenda virtual ou do correo electrónico faremos chegar a secuenciación e as explicacións das actividades, así como as ligazóns aos vídeos que puidemos usar para explicar ou clarificar algúns aspectos dos contidos.</p> <p>Así mesmo, usaremos o correo electrónico @iesferrolvello.org (en que</p>

todo o alumnado e profesorado ten conta) para facer chegar as fichas, actividades en Word ou en PDF que os alumnos e alumnas deban facer.

Caso de teren que realizar actividades nos seus libros ou nos seus cadernos, solicitaremos imaxes ou escaneados para comprobar a súa correcta realización.

Información e publicidade	
Información ao alumnado e ás familias	<p>O alumnado do centro será informado a través do profesor ou profesora que lle imparta a materia de Lingua Galega e Literatura das mudanzas no proceso de ensino-aprendizaxe e na avaliación do mesmo.</p> <p>Esta información farase a través da canle de contacto habitual: correo electrónico do instituto, Abalar móbil ou aula virtual.</p>
Publicidade	<p>A presente programación didáctica quedará á disposición da comunidade educativa na páxina <i>web</i> do instituto.</p>